

Μαρία Ξανθοπούλου

Επίκουρη Καθηγήτρια

Βυζαντινή Αρχαιολογία: Πρωτοβυζαντινή περίοδος

Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών

Παλαιό Στρατόπεδο – Ανατολικό Κέντρο, 24100 Καλαμάτα

Τηλ.: 27210 65159, 6937 643745 / Φαξ: 27210 65112

xanthorm@uop.gr

<http://uop-gr.academia.edu/MariaXanthopoulou>

Σπουδές

- Διδακτορικό (Doctorat nouveau régime) στη Βυζαντινή Αρχαιολογία, Université Paris I – Panthéon-Sorbonne (1997).
- Μεταπτυχιακό (DEA) στην Αρχαιολογία των Ιστορικών Χρόνων, Université Paris I – Panthéon-Sorbonne (1993).

- Πτυχίο (Maîtrise) στην Ιστορία της Τέχνης και Αρχαιολογία, Université Paris I – Panthéon-Sorbonne, Γαλλία (1992).

Ακαδημαϊκή σταδιοδρομία

- Επίκουρη Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα ΙΑΔΠΑ (από 05/2013).
- Λέκτορας, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα ΙΑΔΠΑ (από 01/09).
- Διδάσκουσα (Π.Δ. 407/80), Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα ΙΑΔΠΑ (εαρινό εξάμηνο 2006-07, εαρινό εξάμηνο 2007-08, χειμερινό/εαρινό εξάμηνο 2008-09, χειμερινό εξάμηνο 2009-10).
- Διδάσκουσα (Π.Δ. 407/80), Πανεπιστήμιο Κρήτης, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας (χειμερινό εξάμηνο 2007-08).
- Chargée de cours, Université de Fribourg (cours bloc, Ιανουάριος 2005).
- Maître de conférences associé, Université Paris I – Panthéon-Sorbonne (χειμερινό εξάμηνο 1998-99).

Διδακτικό έργο

Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

1. Βυζαντινή Αρχαιολογία: Το Βυζάντιο ως την Εικονομαχία (Α' εξαμήνου), 2. Βυζαντινή Αρχαιολογία: Μέση και Ύστερη Βυζαντινή περίοδος (Δ' εξαμήνου), 3. Βυζαντινή Αρχαιολογία: Αρχιτεκτονική (Ε' εξαμήνου), 4. Βυζαντινή Εικονογραφία (Η' εξαμήνου), 5. Βυζαντινή Αρχαιολογία: Μικροτεχνία (Η' εξαμήνου), 6. Βυζαντινή Αρχαιολογία: Καθημερινός βίος των Βυζαντινών, η μαρτυρία των υλικών καταλοίπων (Η' εξαμήνου), 7. Σεμινάριο Βυζαντινής Αρχαιολογίας (Ζ' εξαμήνου), 8. Αρχαιολογία Πεδίου: Τεχνικές ανασκαφής και επιφανειακής έρευνας (Ζ' εξαμήνου).

Πανεπιστήμιο Κρήτης

1. Βυζαντινή Αρχαιολογία: Πρωτοβυζαντινή περίοδος, 2. Βυζαντινή Μεταλλοτεχνία (σεμινάριο).

Université de Fribourg

Ύστερη ρωμαϊκή κεραμική της Ανατολικής Μεσογείου

Université Paris I – Panthéon-Sorbonne

1. Εισαγωγή στη Βυζαντινή Τέχνη (DEUG), 2. Παλαιοχριστιανική Αρχαιολογία στην Ελλάδα (Licence).

Μεταπτυχιακά σεμινάρια

1. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας: Πρωτοβυζαντινή κεραμική (2006). 2. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας: Βυζαντινή χαλκοτεχνία (2007, 2008).

Ερευνητικά ενδιαφέροντα

Αρχαιολογία της καθημερινής ζωής (οικιστική, βιοτεχνικές εγκαταστάσεις), βυζαντινή μικροτεχνία (κεραμική, μεταλλοτεχνία), υστερορωμαϊκή και βυζαντινή Κρήτη, ενάλια αρχαιολογία.

Ερευνητικό έργο / Συμμετοχή σε προγράμματα

- Ανασκαφές: Ελεύθερνα (Ν. Ρεθύμνου) (Πανεπιστήμιο Κρήτης, 1994), Ίτανος (Ν. Λασιθίου) (Γαλλική Σχολή Αθηνών/Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών, 1994-1998: μελέτη και δημοσίευση της πρωτοβυζαντινής κεραμικής), Lattes (Νότια Γαλλία) (Centre National de Recherche Scientifique, 1995), Φίλιπποι (Ανατολική Μακεδονία) (Γαλλική Σχολή Αθηνών, 2001), Εμπορικός Λιμένας Ρόδου (Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων, 2013).
- Μέλος της Κύριας Ερευνητικής Ομάδας (ΚΕΟ) του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, υπεύθυνη για τη μελέτη τέχνηργων από μεσαιωνικά ναυάγια της Ρόδου στο έργο *MERMAID – Διάσωση ξύλινων ναυαγίων στο θαλάσσιο οικοσύστημα της Μεσογείου: έρευνα, ανάπτυξη και εφαρμογή καινοτόμων μεθόδων κατά χώραν συντήρησης* (πράξη «ΘΑΛΗΣ» Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και δια Βίου Μάθηση») (ΤΕΙ Αθήνας/Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου/ΕΛΚΕΘΕ, υπεύθυνη έργου: Αναστασία Πούρνου, ΤΕΙ Αθήνας).
- Επιστημονικός συνεργάτης στο έργο *Πυθαγόρας II: Τα αγγεία μεταφοράς προϊόντων και οι θαλάσσιοι δρόμοι στον αιγαιακό χώρο από τον 5ο ως τον 9ο αιώνα μ.Χ.* (πράξη «ΘΑΛΗΣ» Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και δια Βίου Μάθηση») (υπεύθυνη έργου: Ν. Πούλου-Παπαδημητρίου, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης).

Μελέτες σε εξέλιξη

- Μελέτη για δημοσίευση της πρωτοβυζαντινής κεραμικής από την αρχαία Ίτανο (ανασκαφή Γαλλικής Σχολής Αθηνών/Ινστιτούτου Μεσογειακών Σπουδών, εκδ. ΓΑΣ).
- Μελέτη για δημοσίευση της ρωμαϊκής και βυζαντινής κεραμικής από επιφανειακή έρευνα στην Πεδιάδα Ηρακλείου (υπεύθυνος έρευνας Ν. Παναγιωτάκης, εκδ. INSTAP Academic Press).
- Μελέτη για δημοσίευση της ρωμαϊκής και πρωτοβυζαντινής κεραμικής από σωστικές ανασκαφές της Αιδηψού (ανασκαφές της ΙΑ' ΕΠΚΑ, ανασκαφείς Ε. Νικολόπουλος, Στ. Κατάκης).

Δημοσιεύσεις (επιλεκτικά)

μονογραφίες

- Μ. Χανθοπούλου, *Les lampes en bronze à l'époque paléochrétienne*, Bibliothèque de l'Antiquité Tardive, 16, Turhout, εκδ. Brepols, 2010.

επιμέλεια βιβλίων

- Ε. Κόρκα, Μ. Ξανθοπούλου, Ε. Κωνσταντινίδη-Συβρίδη (επιμ.), *Ξένες Αρχαιολογικές Σχολές στην Ελλάδα. 160 χρόνια*, Υπουργείο Πολιτισμού, εκδ. Μέλισσα, Αθήνα, 2005.

κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους/άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά

- Μ. Χανθοπούλου, Ε. Nodarou, Ν. Poulou-Papadimitriou, *Local coarse wares from Late Roman Itanos (East Crete)*, στο: *LRCW4, Acts of the Fourth International Conference on Late Roman Coarse Wares, Cooking Wares and Amphorae in the Mediterranean: Archaeology and Archaeometry*, Thessaloniki, 7-10 April 2011, Oxford, Archaeopress (υπό δημοσίευση).
- Μ. Χανθοπούλου, *Martyrs, monks, and musicians: Two enigmatic Coptic vases in the Benaki Museum and their parallels*, στο: *Μουσείο Μπενάκη*, 10, 2010, 19-51.
- Μ. Ξανθοπούλου, *Οικιστικά κατάλοιπα της πρωτοβυζαντινής και μεσοβυζαντινής περιόδου στη Μεσσηνία* (υπό έκδοση σε συλλογικό τόμο του ΤΙΑΔΠΑ Πανεπιστημίου Πελοποννήσου).
- Μ. Ξανθοπούλου, *Τα μεταλλικά αντικείμενα και η οστέινη λαβή*, στο: Θ. Καλπαξής, Ν. Πούλου, Α. Γ. Γιαγκάκη, Μ. Ξανθοπούλου, Λ. Μανταλάρα, Δ. Μυλωνά, *Ελεύθερα, Τομέας ΙΙ. 3. Βυζαντινό σπίτι στην Αγία Άννα*, Εκδόσεις Πανεπιστημίου Κρήτης, Ρέθυμνο, 2008, 309-317.
- Ε. Carando, Μ. Χανθοπούλου, *Itanos. Ricente ricerche nell' abitato*, στο: *Πεπραγμένα Θ' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου*, Εταιρεία Κρητικών Ερευνών, Ηράκλειο, 2006, 333-345.
- Μ. Χανθοπούλου, *Une lampe de la collection Khoury dans son contexte typologique : les lampes à bec allongé et recourbé avec anses à volutes ou à rinceaux*, στο: *Antiquité Tardive*, 13, 2005, 77-84.
- Μ. Χανθοπούλου, *Lampes en métal, lampes en terre cuite : vies parallèles*, στο: L. Chrzanovski (επιμ.), *Lychnological Acts 1, Actes du 1er Congrès international d'étude sur le luminaire antique*, Nyon-Genève, 29.IX-4.X.2003, Monographies Instrumentum 31, εκδ. Monique Mergoïl, Montagnac, 2005, 305-309.
- Μ. Ξανθοπούλου, *Παλαιοχριστιανική κεραμική της αρχαίας Ιτάνου*, στο: *Creta Romana e Protobizantina, Atti del Convegno Internazionale, Iraklion, 23-30 settembre 2000*, Scuola Archeologica Italiana di Atene, εκδ. Bottega d'Erasmus/Aldo Ausilio, Τορίνο και Πάδοβα, 2004, III/1, 1013-1028.
- Μ. Ξανθοπούλου, *Παλαιοχριστιανικά μεταλλικά λυχνάρια: πρότυπα ή και απομιμήσεις των κεραμικών;*, 19ο Συμπόσιο της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας, Περιλήψεις, Αθήνα, 1999.

- M. Xanthopoulou, *Le mobilier ecclésiastique en alliages cuivreux de la basilique de Saint-Tite à Gortyne (Crète centrale)*, στο: *Cahiers Archéologiques*, 46, 1998, 103-119.

Maria Xanthopoulou

Assistant Professor, Byzantine Archaeology

University of the Peloponnese

Department of History, Archaeology, and Cultural Resources Management

Palaio Stratopedo – Anatoliko Kentro, GR – 24100 Kalamata

Tel.: +3027210 65159, +306937 643745 / Fax: +3027210 65112

xanthopm@uop.gr

<http://uop-gr.academia.edu/MariaXanthopoulou>

Education

Undergraduate (1988-92) and post-graduate studies (1992-97) at Université Paris I – Panthéon Sorbonne: Maîtrise (BA) in Art History (1992), DEA (MA) in Archaeology (1993), PhD with honours in Byzantine Archaeology (1997).

Academic positions

- Assistant Professor in Byzantine Archaeology, University of the Peloponnese, Department of History, Archaeology and Cultural Resources Management (since May 2013).
- Lecturer in Byzantine Archaeology, University of the Peloponnese, Department of History, Archaeology and Cultural Resources Management (since January 2009).
- Adjunct lecturer, University of the Peloponnese, Department of History, Archaeology, and Cultural Resources Management (spring semester 2006-07, spring semester 2007-08, fall/spring semesters 2008-09, fall semester 2009-10).
- Adjunct lecturer, University of Crete (fall semester 2007-08).

- Adjunct lecturer (Chargée de cours), Université de Fribourg (January 2005).
- Adjunct lecturer (Maître de conférences associé), Université Paris I – Panthéon Sorbonne (fall semester 1998-99).

Courses taught

University of the Peloponnese

1. *Byzantine Archaeology: The Early Byzantine Period*, 2. *Byzantine Archaeology: The Middle and Late Byzantine periods*, 3. *Byzantine Architecture*, 4. *Byzantine Minor Arts*, 5. *Byzantine Iconography*, 6. *Everyday life in Byzantium: The Archaeological Evidence*, 7. *Byzantine Archaeology Seminar*, 8. Field Archaeology: Survey and Excavation Methods and Techniques.

University of Crete

1. *Byzantine Archaeology: The Early Byzantine period*, 2. *Byzantine Metalwork* (seminar)

Université de Fribourg

La céramique de l'Antiquité Tardive en Méditerranée orientale.

Université Paris I – Panthéon Sorbonne

1. *Initiation à l'art byzantin*, 2. *Archéologie paléochrétienne en Grèce.*

Post-graduate seminars taught

1. University of Thessaloniki, Department of History and Archaeology: *Early Byzantine pottery* (2006). 2. University of Athens, Department of History and Archaeology: *Byzantine copper metallurgy* (Byzantine Minor Arts Workshop, 2007 and 2008).

Research Interests

Archaeology of daily life (settlement, domestic architecture, industry), Byzantine pottery, Byzantine metallurgy (copper alloys), Late Roman and Byzantine Crete, underwater archaeology.

Research Projects

- Excavations: Eleutherna (Crete), University of Crete, 1994 (publication of metal objects); Itanos (East Crete), École Française d'Athènes/Institute of Mediterranean Studies, 1994-present (trench supervisor, publication of the Late Roman pottery); Lattes (France), Centre National de Recherche Scientifique, 1995; Philippi (Macedonia), École Française d'Athènes, 2001 (storeroom supervisor, pottery specialist); Rhodes harbour, 2013 (pottery specialist, pottery and

small finds documentation and study).

- Member of Principal Research Team, pottery and small finds specialist for medieval shipwrecks in Rhodes harbour: *MERMAID – Saving wooden shipwrecks in the Mediterranean marine ecosystem: Research, development and application of innovative methods of in situ conservation* (project dir. A. Pournou, Technical University of Athens, Operational Programme Thales).
- Research associate: *Transport amphorae and maritime routes in the Aegean in the fifth-ninth centuries AD* (project dir. N. Poulou-Papadimitriou, Aristotle University of Thessaloniki, Operational Programme Pythagoras II).

Publications (selected)

Monographs

- M. Xanthopoulou, *Les lampes en bronze à l'époque paléochrétienne*, Bibliothèque de l'Antiquité Tardive, 16, Turhout: Brepols, 2010.

Edited volumes

- E. Korca, M. Xanthopoulou, E. Konstantinidi-Sybridi (eds.), *Foreign Archaeological Schools in Greece. 160 Years*, Ministry of Culture, Athens: Melissa, 2005.

Articles

- M. Xanthopoulou, E. Nodarou, N. Poulou-Papadimitriou, *Local coarse wares from Late Roman Itanos (East Crete)*, in: *LRCW4, Acts of the Fourth International Conference on Late Roman Coarse Wares, Cooking Wares and Amphorae in the Mediterranean: Archaeology and Archaeometry*, Thessaloniki, 7-10 April 2011, Oxford, Archaeopress (forthcoming).
- M. Xanthopoulou, *Martyrs, monks, and musicians: Two enigmatic Coptic vases in the Benaki Museum and their parallels*, in: *Mouseio Mpenaki*, 10, 2010, 19-51.
- M. Xanthopoulou, *Οικιστικά κατάλοιπα της πρωτοβυζαντινής και μεσοβυζαντινής περιόδου στη Μεσσηνία* (forthcoming, publication of the Dept. of HACRM, University of the Peloponnese).
- M. Xanthopoulou, *Τα μεταλλικά αντικείμενα και η οστέινη λαβή*, in: Th. Kalpaxis, N. Poulou, A.G. Giangaki, M. Xanthopoulou, L. Mantalara, D. Mylona, *Ελεύθερα, Τομέας II. 3. Βυζαντινό σπίτι στην Αγία Άννα*, Rethymno: University of Crete Publications, 2008, 309-317.
- E. Carando, M. Xanthopoulou, *Itanos. Ricente ricerche nell'abitato*, in: *Πεπραγμένα Θ' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου*, Εταιρεία Κρητικών Ερευνών, Herakleion, 2006, 333-345.
- M. Xanthopoulou, *Une lampe de la collection Khoury dans son contexte typologique : les lampes à bec allongé et recourbé avec anses à volutes ou à rinceaux*, in: *Antiquité Tardive*, 13, 2005, 77-84.
- M. Xanthopoulou, *Lampes en métal, lampes en terre cuite : vies parallèles*, in : L. Chrzanowski (ed.), *Lychnological Acts 1, Actes du 1er Congrès International*

d'étude sur le luminaire antique, Nyon-Genève, 29.IX-4.X.2003, Monographies Instrumentum 31, Montagnac: Monique Mergoïl, 2005, 305-309.

- M. Xanthopoulou, *Παλαιοχριστιανική κεραμική της αρχαίας Ιτάνου*, in: *Creta Romana e Protobizantina, Atti del Convegno Internazionale, Iraklion, 23-30 settembre 2000*, Scuola Archeologica Italiana di Atene, Turin/Padova: Bottega d'Erasmus/Aldo Ausilio, 2004, III/1, 1013-1028.
- M. Xanthopoulou, *Παλαιοχριστιανικά μεταλλικά λυχνάρια: πρότυπα ή και απομιμήσεις των κεραμικών;*, in: 19ο Συμπόσιο της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας, Abstracts, Athens, 1999.
- M. Xanthopoulou, *Le mobilier ecclésiastique en alliages cuivreux de la basilique de Saint-Tite à Gortyne (Crète centrale)*, in: *Cahiers Archéologiques*, 46, 1998, 103-119.